

ИНОВАТИВНЕ АКТИВНОСТИ ПОСЛОВНИХ СУБЈЕКТА – ИНОВ

ПРАВНИ ОСНОВ

Истраживање „Иновативне активности пословних субјеката“ спроводи се на основу Закона о званичној статистици („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009).

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ и садржај статистичког истраживања

Истраживање о иновационим активностима пословних субјеката у Републици Србији (ИНОВ) спроводи Републички завод за статистику као двогодишње истраживање. Истраживање је први пут спроведено за период 2006–2008. године, са циљем да се сагледа реалан однос пословне политике пословних субјеката према иновационим активностима, у смислу информисаности пословних субјеката о потребама и ефектима иновирања, постојећим капацитетима у пословним субјектима као и факторима који су отежали или успорили ову врсту активности.

За успешну реализацију политике и стратегије развоја конкурентних и иновативних малих и средњих пословних субјеката, од посебног значаја јесте праћење њихове иновативности и иновативних потенцијала.

Извештајне јединице, статистичке јединице

Основни скуп истраживања и јединице посматрања статистичког истраживања „Иновативне активности пословних субјеката“ јесу економски активни пословни субјекти одабрани путем узорка из статистичког пословног регистра.

Пословни субјекат се посматра као статистичка јединица. Уколико посматрање пословног субјекта као статистичке јединице није могуће, уместо њега се могу посматрати друге јединице: (KAU) јединица врсте делатности, (LKAU) локална јединица врсте делатности, или се у ту сврху може посматрати и група пословних субјеката.

Обухват истраживања

Извештајне јединице истраживања чине: пословни субјекти разврстани према величини (на основу броја запослених), дефинисаним групама делатности (КД 2010) и равномерној територијалној заступљености. Базу активних пословних субјеката представљају пословни субјекти који су Агенцији за привредне регистре, предали годишње финансијске извештаје за референтну годину.

Метод, време и извори за прикупљање података

Истраживање се спроводи у виду анкете, у двогодишњој периодици. Анкета о иновативности спроведена је на основу репрезентативног, стратификованог узорка. Узорак је алоциран на подручју Републике Србије (до нивоа НСТЈ2), пропорционално броју пословних субјеката. Обим узорка чини 3500 малих, средњих и великих пословних субјеката.

Један од стратума узорка који се користи за спровођење Анкете јесте величина пословног субјекта, где је број запослених основни критеријум за одређивање његове величине:

- мали: од 10 до 49 запослених,
- средњи: од 50 до 249 запослених и
- велики пословни субјекти: 250 и више запослених;

Следећи стратум је одређен на основу делатности: групе делатности према препорукама Евростата, на основу КД 2010.

За анкетирање су коришћени:

- штампани упитник (папирна форма, слање и пријем путем поште);
- веб упитник (попуњен путем веб апликације);
- упитник преузет и враћен попуњен путем електронске поште - мејлом.

Обавеза заштите индивидуалних података

Индивидуални подаци добијени од извештајних јединица представљају службену тајну и не могу се објављивати нити стављати на располагање било којем кориснику. Индивидуални подаци

се агрегирају и искључиво у сумарном облику (или приказани у процентима) могу бити доступни спољним корисницима.

Списак и дефиниције основних обележја – индикатора

Иновација је примена новог или значајно побољшаног производа, услуге или процеса, маркетиншке методе или нове организационе методе у пословању, организацији рада или односима пословног субјекта са окружењем (OECD, Oslo Manual, III ed., 2005).

Пословни субјекат може имати више врста иновативних активности у посматраном периоду. Пословни субјекат се посматра као јединица, а врста иновативне активности посматра се као појава (мултипликовани број).

Иновација производа/услуге је лансирање на тржиште добара или услуга са новим или знатно побољшаним карактеристикама или могућностима коришћења. Ово укључује значајна побољшања техничких карактеристика, компоненти и материјала, уграђеног софтвера, корисничке оријентисаности или других функционалних карактеристика (OECD, Oslo Manual, III ed., 2005). Иновација би требало да буде нова за посматрани пословни субјекат, а не мора нужно бити нова за тржиште.

Иновација процеса је имплементација новог или значајно побољшаног начина производње или испоруке. Ово укључује значајне промене у техници, опреми или софтверу (OECD, Oslo Manual, III ed., 2005).

Иновација у организацији пословног субјекта је примена нових или знатних промена у структури или методама менаџмента, с намером да се побољша коришћење знања, квалитета производа/услуга или повећа ефикасност пословних токова (OECD, Oslo Manual, III ed., 2005).

Иновација у маркетингу је примена нове маркетиншке методе, што укључује значајне промене у дизајну производа, паковању, пласману и промоцији, као и наплаћивању производа (OECD, Oslo Manual, III ed., 2005).

Упитник се састоји из више целина - модула. Одређени број модула је константан (обавезан), остали модули се мењају према захтевима Евростата. Стални модули су:

1. Општи подаци о пословном субјекту
2. Иновација производа (робе и услуга)
3. Иновација процеса
4. Иновације које су у току и напуштене иновације производа или процеса
5. Издаци за иновативне активности
6. Помоћ државе у иновирању
7. Сарадња у иновативним активностима производа и процеса
8. Иновације у организацији
9. Иновације у маркетингу
10. Набавка и иновације у сектору државе
11. Пословни субјекти који нису иноватори – отежавајући фактори
12. Основне економске информације о пословном субјекту

Модули који се циклично уводе у истраживање су:

1. Заштита права интелектуалне својине
2. Еколошка корист од уведених иновација
3. Обуке и подстицаји запослених да се укључе у иновирање
4. Креативност и вештине
5. Извори информација и сарадња у иновативним активностима
6. Ефекти иновирања
7. Подршка иновацијама
8. Конкурентност иновације производа и процеса пословног субјекта
9. Стратегије и препреке у постизању циљева пословног субјекта

Ниво репрезентативности података

Сви подаци су доступни на нивоу величине пословних субјеката, нивоу области класификације делатности (КД 2010), територијалне припадности (ниво НСТЈ2), као и врсте иновативне активности.

Добијени подаци показују врсту, обим и квалитет иновационих активности у пословним субјектима и обезбеђују основне индикаторе неопходне за подношење националних извештаја међународним организацијама.

Индикатори о иновативним карактеристикама и активностима пословних субјеката приказани су на националном нивоу.

Резултати се, углавном, приказују у % – као удео у укупном броју анкетираних пословних субјеката или као учешће у посматраној појави (подконтингенти).

Обезбеђени су национални индикатори за IUS (Innovation Union Scoreboard).

Усаглашеност са међународним препорукама, стандардима и праксом

Методологија и израчунати индикатори су хармонизовани, у највећој могућој мери, са стандардним међународним дефиницијама, класификацијама и номенклатурама. Статистика иновација спроводи се на основу међународних регулатива: Одлуке број 1608/2003/Европске комисије, Европског парламента и Савета од 22. јула 2003 која се односи на производњу података и развој националне статистике и (Decision № 1608/2003/EC of the EP and of the Council concerning the production and development of Community statistics on S&T&I) и Уредбе за спровођење Одлуке Комисије (EU) број 995/2012 од 26-тог октобра 2012. године о утврђивању детаљних правила за спровођење Одлуке број 1608/2003/ЕС Европског парламента и Савета о производњи и развоју националне статистике у области науке и технологије (Commission Implementing Regulation No 995/2012 laying down detailed rules for the implementation of Decision No 1608/2003/EC).

Како би се обезбедила упоредивост података са земљама, чланицама ЕУ, развијен је стандардни садржај упитника за прикупљање података (усвојен од стране Евростата), са пратећим дефиницијама и методолошким препорукама. ИНОВ је истраживање које се заснива на Приручнику Осло – друго издање из 1997. и треће издање из 2005., који даје методолошке смернице и дефинише концепт иновација. Евростат прикупља збирне податке, као и микроподатке из земаља које спроводе ово истраживање.

ОПИС ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања

У припреми и реализацији истраживања о иновативним активностима привредних субјеката учествује Републички завод за статистику Србије у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја, као и Министарством привреде.

Републички завод за статистику (Одсека за просвету, науку и културу), као одговорни произвођач званичне статистике, утврђује инструменте за спровођење истраживања, израђује методолошка упутства, израђује класификације и шифарнике потребне за истраживање, припрема и штампа обрасце и дистрибуира их подручним одељењима, припрема електронске упитнике и базе и прикупља извештаје.

Подручна одељења дистрибуирају обрасце извештајним јединицама на својој територији, прикупљају попуњене обрасце, врше контролу обухвата, контролу тачности и потпуности података, као и унос и исправку података.

Коначна контрола, анализа, табелирање и публиковање резултата врши се у Републичком заводу за статистику.

Обавезност давања података

Извештајне јединице су дужне да дају тачне, комплетне и ажурне податке, који по садржини и облику одговарају захтевима званичне статистике, члан 26. Закона о званичној статистици, а казнене одредбе за одбијање давања података или давање непотпуних и нетачних података засноване су на члану 52. Закона о званичној статистици („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009).

Роковник основних фаза рада

Анкета се односи на период од три године. Претходна календарска година представља референтну годину.

Рокови:

- Припрема података из регистра – оквир узорка, припрема упитника и упутстава, припрема електронског упитника, штампа упитника и упутстава за анкету, слање упитника (поштом и електронски) – фебруар/април;
- Израда апликације за унос података – март/април;
- Пријем и унос упитника (поштом и електронски) – април/мај;
- Чишћење материјала, табелирање (први резултати), израда основних индикатора – јун септембар;
- Израда коначних резултата, израда Саопштења – крај јула.

ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

Упитник и упутство за попуњавање упитника

- упитник: ИНОВ (штампани и електронски);
- упутство за попуњавање веб упитника;
- упутство за спровођење истраживања.

Списак номенклатура и класификација које се користе у истраживању

- Класификација делатности – КД („Службени гласник РС“, бр. 54/2010)
- Номенклатура статистичких територијалних јединица („Службени гласник РС“, бр. 109/09 и 46/10)

Списак публикација у којима се објављују методологија и резултати истраживања

Резултати анкетног истраживања о иновативним активностима објављују се у Статистичком саопштењу „Иновативне активности привредних субјеката“, Статистичком годишњаку Србије, као и на веб сајту Републичког завода за статистику (www.stat.gov.rs).

Контакт особе: Сунчица Стефановић Шестић, локал 357, suncica.stefanovic@stat.gov.rs

Паун Цукавац, локал 440. paun.cukavac@stat.gov.rs